

V Praze 18. 9. 2018

Tisková zpráva: **Kapacity v mateřských školách nestačí ani pro tříleté**

Od 1. září 2018 platí v České republice tzv. garance místa pro 3leté děti. Přesto se ukazuje, že pro ně není dostatečná kapacita ve školách a řada rodičů tak zůstala na začátku školního roku v situaci, kdy nemá možnost umístit své dítě do předškolního zařízení.

Česká ženská lobby vystupovala na podporu zachování garance míst pro dvouleté děti, a to zejména proto, že vnímá rozpor mezi legislativní úpravou pracovního práva, kdy ženě drží zaměstnavatel místo v zaměstnání do 3. narozenin dítěte, a praxí přijímání dětí do mateřských škol. Tento rozpor má na svědomí situaci, kdy ženy často ztrácí své původní pracovní místo, protože nemají zajištěnou péči o děti. To měla vyřešit garance míst pro dvouleté děti v mateřských školách, která by umožnila přijmout od 1. září už děti, které slaví narozeniny v průběhu školního roku. Bohužel garance byla zrušena Parlamentem ČR v červenci 2018 a rodiče tak zůstávají v patové situaci.

Místo ve školce však nemají jisté ani rodiče starších dětí. Z aktuálních dat MŠMT o výsledcích zápisů do MŠ pro školní rok 2018/19 vyplývá, že jedno ze šesti dětí, kterým již byly 3 roky, neuspělo letos při zápisu do MŠ. Od 1. září by přitom tyto děti měly mít místo ve školce jisté. V Praze se dokonce jednalo o téměř 30 % nepřijatých tříletých dětí, ve Středních Čechách o 22 % a v Jihomoravském a Zlínském kraji o téměř 17 % těchto dětí. Je tedy zřejmé, že ve velkých městech a jejich okolí jde o významný problém. Přitom právě tam žijí nejčastěji lidé, kteří se přistěhovali za prací a chybí jim širší rodina, která by jim s hlídáním dětí vypomohla.

Nejdéle musí na nástup do práce čekat rodiče dětí narozených v období září-prosinec 2015 (tedy téměř tříletých). Z těch nebylo do mateřských škol zapsáno každé 3. dítě, jehož rodiče o umístění usilovali. V Praze a Brně jsou kapacity pro takto staré děti jen těžko dostupné. V Praze nebylo zapsáno 61 % dětí, kterým budou 3 do konce roku, v Jihomoravském kraji neuspělo 50 % dětí a ve Středních Čechách 42 % dětí. Rodiče těchto dětí musí počkat téměř rok, než jejich dítě může být do státního zařízení přijato. Pokud nenajdou jinou finančně dostupnou variantu, nemohou se vrátit do zaměstnání.

Řešením mohou být pro obce i rodiče dětské skupiny, které pečují už o děti od 1,5 let. „*Dětské skupiny vnímáme jako vhodný doplněk k mateřským školám, ale nejprve je třeba zajistit jejich financování tak, aby byly dostupné všude a za přiměřenou cenu,*“ říká Eliška Kodyšová, předsedkyně ČŽL a ředitelka spolku APERIO. Dětských skupin je v současnosti kolem 800 a jejich kapacita se pohybuje kolem 10000 míst. Jsou financovány z Evropských fondů, a dlouhodobá udržitelnost stávajících skupin je proto nejistá.

Co znamená tato situace pro rodiče? V případě, že jsou v rodině oba rodiče, musí se rodina uskromnit a žít bez rodičovského příspěvku pouze z jednoho platu. Současně druhý rodič ztrácí jistotu návratu k původnímu zaměstnavateli a musí si hledat nové zaměstnání. Situace je těžká i v ideálním případě. Svě o tom ví Edita, maminka tří dětí, která se do původní práce vrátila na částečný úvazek už během rodičovské dovolené. „*Už dva roky pracuji na dva dny v týdnu – to mi umožnilo přivydělat si něco k rodičovské. Když jedu do práce, hlídá dceru babička, část práce navíc můžu dělat z domova. V listopadu budou mé dceři tři roky a doufala jsem, že*

si budu moci navýšit úvazek. Do školky ji ale nepřijali. S tím, že budu bez rodičovské, jsem počítala, ale peníze za navýšený úvazek v našem rozpočtu budou citelně chybět.“

Ještě hůře jsou na tom sólo rodiče, kteří se potřebují vrátit do práce za každou cenu. Bez jistoty celodenní péče o dítě ale sólo matky nemohou nastoupit do stabilního zaměstnání, a tak volí tzv. překerní zaměstnání: nárazové, špatně placené, často krátkodobé, které sice stačí k přežití, vede však k vyčerpání a těžko se z něj vrací na normální pracovní dráhu. Podle statistik až čtvrtina neúplných rodin v ČR se ocitá na hranici chudoby.

ČŽL připomíná, že důležité je řešit i kvalitu péče. „Aby se mohli rodiče vrátit do práce, potřebují vědět, že o jejich děti je postaráno dobře. Dnes na jednu učitelku připadá až 28 malých dětí a stát přestal financovat překryv pracovní doby učitelek, které se v jedné třídě střídají. Rozumíme obavám učitelek, že školky další změny nezvládnou,“ říká Kodyšová. V předškolních zařízeních je třeba navýšit počet personálu na současnou kapacitu tříd a zlepšit jejich podmínky. Česká republika přispívá na služby péče o děti asi jenom půl procenta HDP, což je o polovinu méně, než je průměr v zemích OECD. Výsledkem je, že kapacity mateřských škol jsou nedostatečné a personálně i finančně podhodnocené a rodiče se nemůžou vracet na trh práce. Podle studie think-tanku CERGE přitom zřízení každého nového místa ve školce vynese státu čistý zisk alespoň 10.000 Kč.

Jeden z argumentů, proč poslanci a senátoři hlasovali pro zrušení původní garance míst v mateřských školách, byl, že obce na rodiče jistě nezapomenou a není třeba jim tuto povinnost ukládat ve školském zákonu. Blíží se komunální volby, po kterých si města a obce nastaví své programové priority. Česká ženská lobby při této příležitosti vyzývá rodiče i širší veřejnost, aby oslovili kandidáty ve své obci a zeptali se jich, jak je podpoří. Pod hashtagem #SkolkaNeniLuxus a #MistoProMeDite může veřejnost oslovit kandidáty a kandidátky na sociálních sítích s otázkou, co udělají pro to, aby v obci, kde kandidují, bylo dost místa pro děti všech rodičů, kterým končí rodičovská.

Kontakt:

Eliška Kodyšová, předsedkyně České ženské lobby a ředitelka APERIO, predsedyne@czlobby.cz, 739 415 312

Česká ženská lobby je síť organizací, která hájí práva žen v České republice. V současnosti spojuje 35 proženských organizací. Jejím cílem je přenášet skutečné problémy žen na politickou úroveň a zlepšovat podmínky žen ve společnosti. Je součástí Evropské ženské lobby, která sdružuje ženské a genderové organizace Evropy a spolupracuje s evropskými institucemi. Česká ženská lobby prosazuje zájmy všech žen bez ohledu na jejich rasu, etnický původ, zdravotní stav, sexuální orientaci, věk, náboženství či víru.